

בניעים שייה

להרשמה לקבלת העלון במייל
bs0583201525@gmail.com
לתרומות והנצחות - 0556774358

פרשת וירא

עלון מספר: 6

עפר ואפר

"ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר"
 בגמרא מס' חולין (פט) נאמר: "אמר להם הקב"ה לישראל חושקני בכס שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני נתתי גדולה לאברהם אמר לפני אנכי עפר ואפר למשה ואהרן אמר ונחנו מה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש אבל עובדי כוכבים אינן כן..." בהמשך מביאה הגמרא "גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואילו במשה ואהרן כתיב ונחנו מה"
 הגמרא אומרת שה' מאוד אוהב את הענווה שהייתה להם, אך הגדול מכולם הם משה ואהרן כי הם אמרו 'נחנו מה' ונשאלת השאלה מדוע זה פחות מאברהם שדימה עצמו 'עפר ואפר' או דוד שאמר ואנכי תולעת?
 במהלך השנים רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל נאלץ להתעכב ביום הקדוש יום הכיפורים בעיר מסוימת שלא הכירוהו ולא שמעו עליו. מנהג היה לו ביום כיפור לשבת עם האנשים שקשה להם, ובוכים ומבקשים מאת ה' את הצורך הקיומי הבסיסי שלהם. ויושבים מטבע הדברים במערב בית המדרש ולא ולא כמכובדים שיושבים במזרח קידמת בית הכנסת.
 ואכן כמנהגו כל השנה. היות ורצה להתערב עם בכיותיהם, היה יושב קרוב אליהם. והנה הוא נכנס לבית הכנסת הקרוב לאכסניה שלו, וחפש שכן טוב אשר בסמוך אליו יוכל לשבת בעת התפילות.
 והנה קלט רבי יהונתן יהודי מבוגר שיושב ומתכונן ליום הקדוש בדחילו ורחימו. ומתפלל ובוכה בוודיו, מתוך שברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבוננו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...". צורת תפילתו מצאה חן בעיני רבי יהונתן, והוא אכן התיישב במקום הסמוך אליו. תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התערורות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. עד שהגיעה שעת קריאת התורה, היהודי לא קיבל את העליה שרצה, וכשראה זאת הוא החל בזעם לחרף ולגדף את הגבאי. כשחזר האיש למקומו, לא שלט רבי יהונתן ברוחו ושאלו: "במחילה מכבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרת: "עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי, עפר אני בחיי...". וכיצד ייתכן אדם שחש כעפר, לזעום כך על טיפת כבוד?!"
 האיש השיב בפשטות ובתמייה "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי?! הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?!"

בסיפור זה היה מסביר רבי יהונתן את דברי הגמרא כשאברהם אמר ואנכי עפר ואפר הוא אמר זאת כלפי הקב"ה, וכלפיו קל יותר להרגיש עפר ואפר לעומת זאת משה ואהרן אמרו זאת בוויכוח עם המתלוננים, מול אנשים פשוטים שמתלוננים על ה' וזוהי דרגה גבוהה יותר על ענוה. וזוהי אף הסביר את דברי המשנה באבות "מאוד מאוד הווי שפל רוח". מדוע כפלו 'מאוד מאוד'? אלא כדי להגיע לדרגה נעלית של ענוה צריך להתאמץ מאוד מאוד... והוסיף רבי יהונתן מוסר השכל, גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יתגברו על קרבת אלוקים, וברגע האמת כשיעמוד בפני ניסיון - הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההתרוממות שהשיג בעמל וזיע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית. אנו לומדים מכך שני לימודים:

ראשית - ראינו שבשבעות האחרונים כיצד אדם שאמור להיות 'נור הבריאה' מדרדר להתנהג באכזריות שאין דומה לה, ובמקום שיתנהג כ'בן אדם' מתנהג כ'חיית אדם'. וכמה החובה המוטלת עלינו להחדיר מוסר בעצמנו ובצאצאיו כל הזמן, **כי בלא המוסר אין האדם יודע כיצד הוא יתנהג ויגיב בעת ניסיון.**
 שנית - עלינו להתכופף, לרדת לעיתים רמה כדי לעזור לילד, לדבר בשפתו, ואז לרומם אותו מתוך קומתו. וכמו שאומרים: **"להתכופף אליו ולדבר איתו בנובה העיניים"**. אף אחד לא אוהב שמדברים איתו מגבוה. לשחק איתם במשחקים שלהם, ולתת להם לפעמים "לנצח".

חכמת ההורה והמחנך היא לרדת לקומת הילד, ומתוך מבטו להשקיע בו. לחשוב מה מציק לו. מה צריך לסייע לו ואיך לקדם אותו. וזה לא רק בגיל שצריך 'להתכופף' אליו, גם בגיל שיתכן שהם כבר עברו את הגובה' שלנו... בגיל ההתבגרות, עלינו לתמוך בהם, להאזין למועקות איתם הם מתמודדים ולתת להם כתף תומכת, ולסייע איתם, והסיוע הכי גדול זה כשאנחנו יורדים לקומתם ומשם מצליחים לשפר את המצב, בס"ד. בע"ה שאכן נזכה לרוב נחת דקדושה מכל ילדינו ולימים שקטים ורגועים.

להזמנת הרצאות וייעוץ: 0583201525 | להערות / הארות ושאלות: bs201525@gmail.com

ויהי נועם

פרשתנו מספרת על הכנסת האורחים המדהימה של אברהם אבינו, אשר נעשתה מתוך מסירות נפש. ישנו מוטיב מרכזי בכל המעשה המופלא, והוא - המהירות והזריזות. שוב ושוב נזכרת המהירות: "וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר: מהרי... ואל הבקר רץ אברהם, ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער, וימהר לעשות אתו"

אברהם ממהר, אברהם רץ. אברהם לא מאבד את המצווה שהזדמנה לפתחו.

המילה "רוץ" היא מלשון "רצון". אדם רץ לדבר שהוא מחבב. אברהם אהב את החסד, ולכן הוא רץ אליו.

אף אנו בגידול ילדינו. שהדבר הכי אהוב על האדם הם ילדיו, ואם קרה והאדם חש הפוך כנראה הוא צריך שיפור ומשהו בגלגלים נתקע...

מרכז "בנועם שיח" מזמין אתכם לקבוע שיחה עם אחד מיועצי המרכז, להחזיר את האהבה הבסיסית ולהיות בית יציב ומעצים.

לע"נ המשגיח הגה"צ רבי דב בן צבי יחזקאל יפה זצוק"ל
 נתרם ע"י תלמידו החפץ בעילו"ש.

קוביה זו יכולה להיות שלך! זכיות רבות ייזקפו לזכותך! אפשרי לזכות: להצלחה / לע"נ / לרגל שמחה פנו עוד היום - 0556774358

התווית השבועית
 תכונות רעות ניתנו באדם למען יתקן אותם. תכונות טובות ניתנו באדם למען יתקן איתם.

נכתב ע"י הרב ישראל זוזות שליט"א יועץ במרכז "בנועם שיח".

סיפר לי אליאב מתחזק במדרשת 'לב לאחים' סניף ירושלים בעצרת המיליון לפני כמה שנים שאלתי את אחד האברכים שהפגין מה הביא אותך לצאת מהכולל להפגנה הרי כך או כן ההפגנה שלך לא תועיל, לא עדיף שתלמד תורה בנתיים ?

הוא השיב לי אם גדולי הדור מבינים שכל אחד צריך לצאת להפגין משמע הם מבינים שיש משמעות שדווקא אני האדם הפשוט יעזוב את בית המדרש ויצא להפגין. ואם הם חושבים כך הרי שלי ה'איש הקטן' אין את הזכות לסרב להם.

ישנם הרבה תשובות שניתן לענות על שאלתו של אליאב אך בתשובה שאותו אברך ענה לו טמון יסוד חשוב עבור כל איש חינוך והורה, כשאנחנו מעריכים כל ילד בפני עצמו אנו יכולים לגרום להם לעשות פעולות שהוא לא היה עושה מעצמו, אותו אברך כשלעצמו, לא היה יוצא להפגין אך הוא השכיל להבין שאם גדולי הדור אמרו לו לצאת הוא יוצא.

כשנבחרתי לכהן כאחראי פרויקט חונכים שאלו אותי "איך תדע לבחור חונכים שיצליחו לעשות שינוי משמעותי בחניך?"

עניתי להם: "מאחר ואין לי ניסיון כרכז אין לי עדיין דרך אמיתית לדעת, אך אני חושב כי חונך אמיתי יגיד לעצמו בכל פעם מחדש כי: 'חייב אדם לומר בשבילו נברא העולם'

חונך טוב מסתכל החניך ואומר לעצמו בשביל החניך הזה נברא העולם, יש לו מה לתת לעולם ולשנות אותו. יש לו דרך ייחודית רק לו, אנו כאן להאיר לו את הדרך. לסלול לו את דרכו הייחודית והתורמת למכלול הבריאה!"

אני חושב כי תובנה זו מסכמת את כל עבודתנו כחונכים ויותר מכך כהורים.

אני חושב שיכולת זו בהחלט מודדת מי חונך ראוי, אך היא הרבה יותר משמעותית לנו ההורים. כשאנו מסתכלים על ילדנו דרך החלון הזה ואומרים לעצמינו 'בשבילו נברא העולם' מה מיוחד בילד שלנו? מה הוא יכול לתת? איפה הוא מצליח? חשיבה זו יכולה לפתוח לנו צוהר כבר מהגיל הצעיר אך להוביל את ילדינו להצלחה בכל תחומי החיים וכשמסקיעים בגיל הצעיר, ומבינים שהילד הזה הוא אכן מיוחד בפני עצמו וכי יש לו יכולות שרק הוא יכול לתת בעולם הרי שיותר קל לנו למצוא את היכולות הללו ולהוביל את הילד להצלחה אמיתית.

תאמינו בכל ילד וילד שלכם. יש לו יכולות, והעולם זקוק לו!!

להארות / הערות. ניתן לפנות למייל 5374zuzut@gmail.com

שאל את המומחים

תשובה לשאלה משבוע שעבר

חברות, כפי שכתבת יפה, היא בניית קשר הדדי שכל אחד מהחברים נתרם ממנה ותורם לה, כל אחד בכישוריו ויכולותיו. חברות היא קשר שנעים להיות בו והוא, כפי שכתבת, גורם להתפתחות של אישיות 2 החברים בה.

המקרה שאתה מתאר, מציג - לא חברות אלא, כפי שציינת יפה, סוג של השתלטות. במידה ואתה מרגיש שהחבר לא תורם לך אלא משתלט עליך ומולך עליך, זה נקרא עבדות. לא חברות.

במצב זה אתה עלול אט אט להתרגל לדינמיקה החברתית הזו, בה החבר הוא לו תורם ונתרם ואתה כחבר לא תורם ונתרם, אלא שחברות זה שולט ונשלט, וזה דבר לא רצוי בכלל. במקרה כזה, יש לפנות להורים/למחנכים שלך ולהתייעץ איתם, וניתן גם כמובן להראות להם את מה שאני כותב לך כאן.

עשה את הדבר הבא: בהזדמנות הראשונה שאתה חש, אפילו בספק ואולי, שהחבר לא אתך ובערך, תומך ואוהב, אלא משתלט ומכתיב, בז לרגשותיך וכדומה, העמד אותו על מקומו ואמור לו באופן ברור בלי חשש:

אני לא מרגיש שאתה חבר שלי. חבר זה מי שמבין אותי ומכבד אותי ואוהב אותי, אבל איך שהתנהגת כעת כלפי ואמרת .... (כאן אמור לו מה הוא הגיב ואמר שלא מצא חן בעיניך כל כך) זה לא נקרא חברות. אם אתה רוצה להיות חבר שלי, תכבד אותי ואת רגשותי, אם אתה לא רוצה, בוא נפרד כאן כידידים וכל אחד ימצא לו חבר אחר.

כך תאמר לו.

אני משער, שיהיה לך מאוד קשה לומר זאת, כי מבין ריסי עינך ניכר, שאתה ילד/נער עדין הזקוק מאוד ליחס, קירבה ואהבה, ויהיה לך קשה לומר לו זאת, כי בלבך יהיה פחד, שאתה תדחה ממנו ומהחברה ולא תהיה רצוי ולא תהיה אוהב, אבל תדע לך, שהאופן שבו אתה חבר כרגע, זה לא נקרא להיות רצוי אוהב וקרוב, אלא להיות מנוצל ונשלט, וכדי לבנות חברות בריאה ורצויה, אתה חייב לאזור חייל ואומץ ולגרוע חברויות לא רצויות ולפתח מחדש חברויות רצויות או עם חבר זה, או עם חבר אחר.

ישנם 2 אפשרויות תגובה של החבר לאחר שתאמר לו את המשפט האמור.

אפשרות 1. הוא יהיה לרגע המום, יתעשת ויאמר לך, למה אתה פוגע בי וכו' אנחנו חברים וכו' למה אתה אומר לי ככה וכו'. בקיצור הוא ישאיר אותך עם רגשות אשמה והרגשת טמטום. במקרה כזה, עליך לא להיות מוצף רגשית, אלא להשתמש בשכל שלך, ולומר לו, שאין לך שום דבר נגדו אישית, אבל שהאופן בו הוא מתייחס אליך, זה לא נקרא חברות, ואם הוא רוצה להישאר חבר שלך, עליו לשנות את הגישה. הוא רוצה - טוב, לא רוצה - עוד יותר טוב.

אפשרות 2. הוא יתעשת ויבין שהוא טעה, ויאמר לך שהוא לא שם לב וכו' והוא ישתפר וכו'. במקרה כזה, אמור לו במפורש, שאתה מוכן לנסות שוב ובמקרה שהוא אכן ישתנה, מה טוב, ואם לא, אתה תפרד ממנו.

ישנה אפשרות נוספת, שהוא יגיד לך: אז לא צריך להיות חבר שלך והוא ילך. זה מצב שפחות נראה לי שיקרה, אבל אם זה יקרה, זה טוב מאוד. כי זה מלמד שהוא לא היה קשור אתך בכלל ולא אכפת לו, אז זה טוב מאוד שהוא הלך ונפרד, ואתה אל תפחד מכך ואל תבהל ואל תיעצב אל ליבך, אלא שמח שנפרדת מחבר שאינו חבר, אלא מנצל, ומצא לך חבר אמיתי בלב ונפש שיהיה קרוב אליך באמת.

בנוסף לכך, תתפלל על כך.

באהבה כנה

על הכותב:

אשר מורסקי, מחבר ספרים, מטפל רגשי מבוקש, וכותב הבלוג המונומנטלי רשימות תורניות על נפש, נשמה ומה שביניהם, בכתובת: soulology.co.il

כבר חייכת היום?

איזה שטויות זה שקפה שחור 'מעורר', הנחתי אותו ליד המיטה אתמול ועד עכשיו הוא לא צלצל.

